

Pereházy Pál Adorján – Balázs Lajos

KÉZIKÖNYV

A VÍZITÚRÁK LEVEZETÉSÉHEZ

1. KÖTET: SZERVEZÉS ÉS LEVEZETÉS – ALAPSZINTŰ TUDNIVALÓK,
SZEMÉLYI KOMPETENCIÁK ÉS ESZKÖZÖK

2014

IMPRESSZUM

ÍRTA

Pereházy Pál Adorján
Balázs Lajos

SZAKMAI LEKTOR

Klemencz Henrik

KÖNYVTERV, TÖRDELÉS

Horváth Attila

KIADJA

Vadkacsa Leányfalui Gyermek Víziflotta Egyesület
Duna-Régió Vízitourisztikai Szövetség

FELELŐS KIADÓK

Pereházy Pál Adorján

NYOMDAI MUNKÁK

MAUZ Bt. – Szombathely

TÁMOGATTA

NEMZTI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ALAP

TARTALOMJEGYZÉK

Bemutatkoznak a szerzők	4
Bevezetés	5
Preambulum	5
A túravezető	7
A jó vízitúra-vezető jellemzői	7
Minden a túravezetőről – személyes kompetenciák	7
Egy kis lista partra és vízre. (Bővebben a mellékletben)	8
Vízi Etikai Kódex (röviden)	10
A vízitúra tervezése	13
Az előkészítés	13
A tervezés	13
Információszerzés	13
A csoport akinek szervezel	13
Eszközök kiválasztása	15
Útvonalbejárás	16
A költségvetés	17
A túra kiírása, meghirdetése	19
A túra alatt	21
A „napirend”	21
Az eligazítások	21
A vízén haladás	26
Általánosságban a vízén haladásról	26
A túravezető feladatai a vízén haladás közben	27
Borulás, baleset, mentés	28
A parton	28
Kikötés, első teendők	28
Főzés	30
Szárazföldi programok	32
A túra után	35
Mellékletek	37
Túrakenus kormányosok kiskönyve	37
Parti személyzet	38
Hoznivalók, ellenőrizendők listája	40
Mentés	41
A „konyha” azaz a főzős cucc	44
Vízitúra a Hajózási Szabályzatban	46
Költségvetés	48
Túraírás	50
Ajánlott irodalom	51

BEMUTAKOZNAK A SZERZŐK

Perekházy Pál Adorján vagyok, tábortüzeknél csak Pepe Kapitányként ismernek. Nagypám dunai hajós volt, édesapám Horthy katonája, becsületes katonatiszt, édesanyám örökkön mosolygós, kacagó szépasszony, nagymamám pedig igazi tündér nagyi. Szentendrén a hegyek között nőttek fel a hegyi törvények között, de hamar megérintett a Duna szele, amit igazán a Szentendrei – Duna ág hozott el minden tavaszkor, mikor barátaimmal vízre szálltunk. Sokat tanultam az öreg mesterektől, míg egyszer csak azon vettem magam, észre, hogy a vízi titkokat oktatom a gyerekeknek. Úgy gondoltam, hogy amit megtanultam megosztom veletek, hogy soha ne legyen vízi balesetek, és csak vidám dolgokra emlékezzetek utazásaitok során. Nektek készült ez a könyv, no meg tizenhárom éves leányomnak, Lucának, és öccsének „Ádi-Bádinak”, aki hét éves, hogyha gondjaitok lennének, nézzétek, lapozzátok fel, mint egy jó öreg szakácskönyvet, hogy az öreg Pepe kapitány és barátai mit tennének ilyenkor, olyankor.

Jó szelet, jó vizet és jó olvasást kívánnak a szerzők!

Balázs Lajos vagyok, tanár. Mondják, hogy így, túl életem delén, benőhetne már a fejem lágya. Én nem szeretném. 13 éves koromban elhatároztuk a haverommal, a Kacsával, hogy egy ladikban levezünk a Dunán a Fekete-tengerig. Vízismeret céljából elkezdtünk kajakozni. Ott maradtunk tízen évekig. Aztán tanár lettem, de a túrák folytatódtak. Csak akkor már én voltam felnőtt. Áldom a sorsot, hogy olyan emberekkel hozott össze, mint a kajakedzőm, és a fazekas oktatóm, akik könyörtelenül kemények voltak hozzám. Remélem, munkámmal nem hozok szegényt rájuk.

*Horváth
Csaba*

*Klemencz
Henrik*

*Perekházy
Gergely*

*Horváth
Attila*

Klemencz Henrik szerkesztette és saját gondolataival kiegészítette

*A parti kíséret tapasztalatát megosztotta velünk:
Barna Bence vízitúravezető*

BEVEZETÉS

Ez a kézikönyv egy – remélhetőleg – hosszú sorozat első kötete, mellyel a szerzők célja az, hogy a vízitúrázás és a vízitúra-vezetés tudományát lépésről – lépésre megtanítsák – megmutassák az olvasóknak.

Ez a kötet általános ismereteket, alapvetéseket tárgyal, és az alapoktól szépen lassan remélhetőleg eljutunk addig, hogy a sorozaton felnőtt túravezető nagy biztonsággal meg tud szervezni és végig tud vinni egy túrát akár egy szelíd, akár egy vad folyón.

Mindez persze sok-sok idő, főleg vízen töltött idő. A túravezetést szokni kell. Szokni kell az embereket, a helyzeteket, az ismeretlen ismerőssé kell változtatnia a túravezető tudásának.

Számtalan különböző vízitúrán kell részt venni és meg kell ismerni a nem létező „szamárlétrát”: túrázóként, parti személyzetként, kormányosként, vezetőként és végül szervezőként is tapasztalatot kell szerezzünk.

A vízitúrázás veszélyes üzem. Az út, amin haladunk maga ami veszélyes. Folyékony halmazállapotú, ezért belefulladás az ember. Folyik, ezért elsodorhatja (szép magyar nyelv: veszélybe sodorhatja), az út, amin egyszerre haladhat több száz tonnás teherhajó és mi a kis kajakunkkal.

A vízitúra-vezetés még veszélyesebb vállalkozás: utat mutatni a fenti körülmények között, magabiztosan ellenkezést nem tűrően, mégis barátságosan biztonságba vezetni a mögöttünk, velünk evező társainkat... nehéz feladat. A szervezés pedig jéghegy víz alatt úszó legnagyobb része – a legnagyobb feladat.

Figyelem: ez nem tananyag. Az íráskor javarészt egyéni, több évtizedes tapasztalatok eredményei, ám nem igazodnak semmilyen hivatalos államilag elfogadott képzési rend-

szerhez sem. A bennük lévő tudás azonban képessé teszi az olvasót arra, hogy segítségével kormányosból jó vezetővé majd később jó szervezővé váljon.

Kezdjük hát az elejéről – Ab ovo.

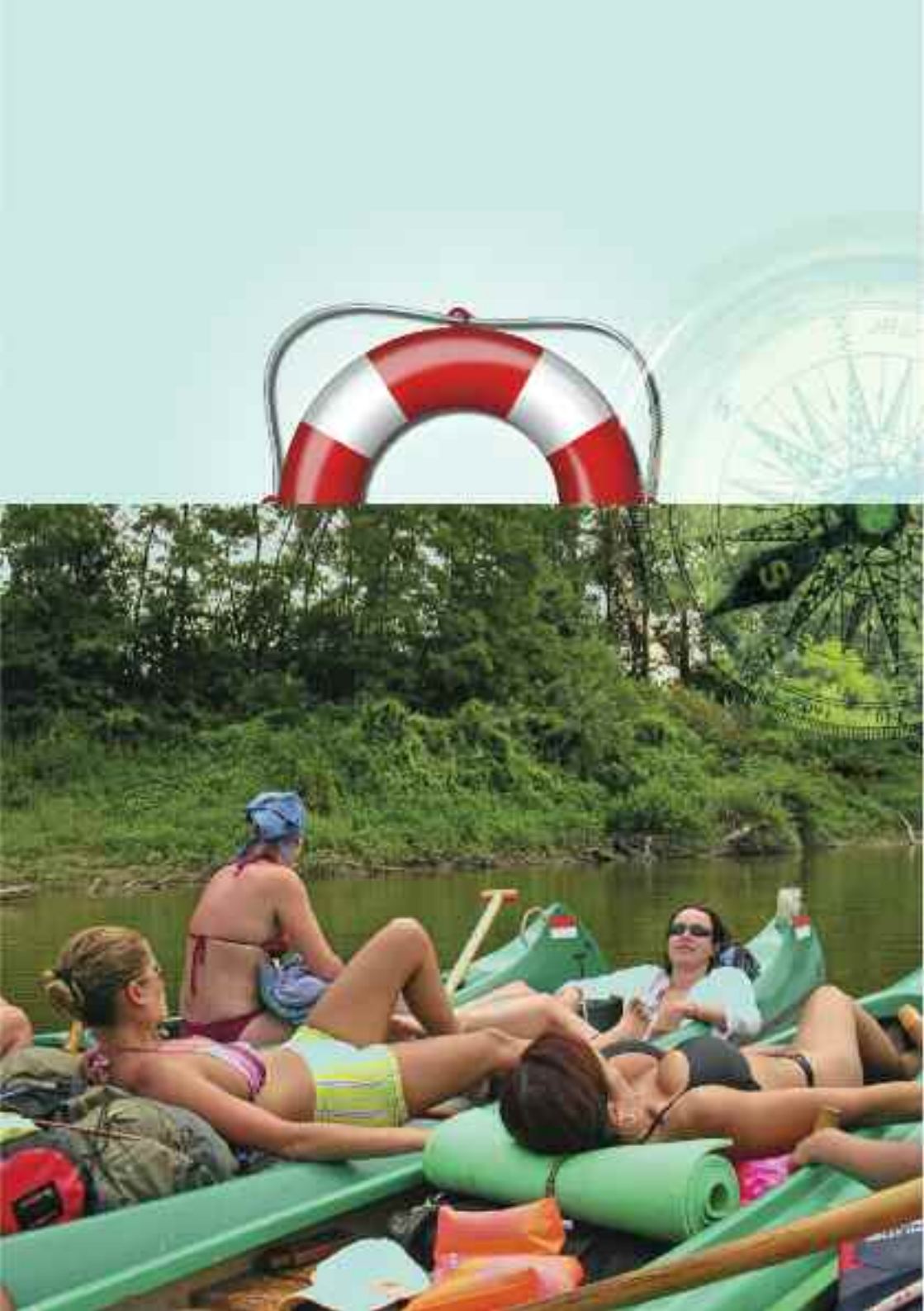

Preambulum

A jelenlegi (könyv írása időpontjában) hatályos Hajózási Szabályzat a vízitúra-vezetőt tíz hajóegység felett írja elő a csoport számára. A vezetőnek ekkor gyakorlatilag edző (mellékletben olvasható a HSZ kigyűjtött ide vonatkozó része) kompetenciákkal kell rendelkeznie. Ennek a kézikönyvnek a tartalma megfelelő információ lehet azok számára is, akik rendelkeznek ezzel a végzettséggel, ám el szeretnének mélyedni a vízitúra-vezetés „tudományában”. Mindezek mellett vízitúra-vezetőnek hívjuk gyakorlati szóhasználatban azokat is, akik 10 hajóegység alatti számú csoportot vezetnének.

Könyv feltételezi többek között evezéstechnikai és áramlástani ismeretek meglétét, ennek gyakorlatba átültethető elméleti „tananyagát” a sorozat következő kézikönyvében jeleníti meg.

A VÍZITÚRAVEZETŐ

A jó vízitúra-vezető jellemzői

- Túravezető nem lesz, hanem születik.
- A jó túravezető mindig kíváncsi gyerek marad.
- A túravezető szereti a rendet és átlátja a káoszt.
- A túravezető mindig szem előtt tartja, hogy a jó élmény a legfontosabb
- A túravezető mindig kéznél lévő személyi számítógépe, a feje, jövőbe látó programmal is rendelkezik.
- Túravezető felszerelése, mindig a lehető legjobb kell, hogy legyen, példát kell mutasson és megbízható kell, hogy legyen.
- A túravezető, szigorú tanár, kedves apa, és játékos gyerek is egyben.
- Sok év kemény munkája, sikeresen vezetett túrák tömege, útközben megismert emberek száza és az el nem idegenítő élmények tárháza... ez mind építőanyag a következő túrára.

Minden a túravezetőről személyes kompetenciák

Egyéniség kell, hogy legyen, lehet halk hangú, lehet ordító, lehet szép, és lehet csúnya is, egy a legfontosabb, hogy legyen kisugárzása. A többiek felnézzenek rá, el tudja magáról hitetni, hogy minden körülmények között ura a helyzetnek, minden problémát megold. A túravezető a legértékesebb ember a túrán mivel mindent Ő tud, ezért magára nagyon kell vigyáznia és mindezt úgy kell elérnie, hogy a többiek ebből semmit ne vegyenek észre. Minden rajta kell, hogy legyen a szeme, a hajó beosztásán, ebédosztáson, a sátrak helyes felállításán, egyszerűen **MINDENEN!** Jó emberismerőnek, jó probléma megoldónak, jó orvosnak, szakácsnak, egyszerűen egy „tökéletes embernek” kell lennie.

Mindig elsőnek kell felkelnie a táborban, és természetesen utolsóként kell lefeküdni! Ez fontos, mert a parton történt dolgok befolyásolják azt ami a vízen történik. Fel kell ismernie az adott helyzetnek megfelelő lehetőségeket, és maximálisan ki is kell aknáznia őket. Ki kell választania a megfelelő segítőt, bizalmat kell sugározni, el kell hitetni, hogy csak velük együtt tudja az akadályokat leküzdeni, hogy a közös munka az egyetlen jó megoldás. Ez egyébként a legtöbbször igaz is! Lehet, hogy most úgy érzed, nem tiszteségesek ezek a mondatok, de el ne feledd: az *ügy* a legfontosabb! Az *ügy* pedig maga a vízitúrázás szépsége és az, hogy minél több és több embert nyerjünk meg ennek az *ügynek*. Senki nem mehet haza a túráról úgy, hogy rossz élményekkel távozik, mert ez árt leginkább az *ügynek!*

A túravezető felszerelése, ha lehet, legyen a legjobb. Ne feledd, sokan követni szeretnének majd, ezért ebben is mutass jó példát! Hajód mindig legyen tiszta, benne a felszerelés szépen elrendezve, ha lehet, takard le valami sátorlappal, pokróccal, vízálló fóliával. Adj magadra! Az eveződ legyen a lehető legjobb: a Dunán és hazai vizeken legyen épített falapátod, vadvízen legyen erős, strapabíró vadvízi. Legyen nálad pót lapát! Sátrad legyen kétszemélyes, mert mindig lehet valaki, akin segíteni kell.

A saját felszerelésedben hiba nem lehet, de el ne feledezz el a többiekről sem: a túravezető felszerelése, több vízhatlan esőkabátból, meleg pulóverekből, több pár zokniból, több elemlámpából kell, hogy álljon, hátha valaki otthon felejt valamit!

Egy kis lista partra és vízre

(Bővebben a mellékletben)

- Sátor (jó minőségű, hisz sokszor fogod összerakni és szétszedni) + alátétfólia + pót cövekek
- Hálósák
- Egészségügyi felszerelés
- Főzőcucc, bogrács
- Balta
- Valami egyszerű szerszámos láda
- Elemlámpa, fejlámpa
- Óra (vízhatlan)
- Térképek, útikönyvek, szótár (külföldre)
- Ruha (ez nyilvánvaló, nem térnék ki rá)
- Kalap, kendő!
- Neoprene ruha (zoknival cipővel), Hideg vízből mentés is a te dolgod, ha rossz az idő, vedd fel inkább, mert Te leszel, akinek vízbe kell mennie
- Vízhatlan zsák: jó minőségű, vastag anyagból

- Vízhatlan telefon: (IP67 minősítésű lehetőleg) + pót akkumulátor. Mindig elérhető kell légy!!
- Fűrész, machete: bedőlt fák kiváló ellen-sége. A fűrész a víz alatti, a machete a víz feletti munkák kiváló eszköze. (a balta nem jó a vízre!)
- Kés: éles, strapabíró. Vízre keress olyat, ami úszik (búvárkés)
- Kötél, dobókötél (dobózsák). Ezzel ne spórolj, kötél mindenhez kell!
- Mentőgyűrű, mentőpatkó: a kenuban elfér, ha valaki vízbe esik, egyszerűbb odadobni neki!

Vízhatlan zsák tartalma:

- Pót ruha (másnak is jusson)
- EÜ felszerelés + hőtartó fólia, Calcium
- Kés
- Telefon
- Csoki, szőlőcukor
- Térkép
- Elemlámpa (pót elemmel, izzóval)
- Naptej
- Pénz, iratok!

Jó tanácsok

Ha ismeretlen csapatot viszel, az első dolog a minél több információ begyűjtése legyen, így már az elején tudni fogod mindenki gyenge pontját és időben rendezni tudod a sorokat. Próbáld minél előbb megjegyezni a csapatod tagjainak neveit, mert így sokkal könnyebb dolgod lesz – különös tekintettel a kormányosokra!

Az első benyomás nagyon fontos, ezért az első eligazítást tervezd meg, légy rövid, minden információt mondj el és engedd, hogy kérdezzenek. Ebből sokat megtudhatsz: ki kivel van, kérdése csak személyes vagy csapata több tagját is érinti-e? Van-e buta rosszindulatú, kérdések, légy türelmes, válaszolj kulturáltan. Mindenkit izgat a másnapi kaland, mindig, ha megoldható, ugyanabban az időben, adjál tájékoztatást!

Mindig mindenki tudja a reggeli ébresztő, az elindulás pontos időpontját, a vízen töltött időt a pihenőhelyek számát a pihenés pontos időintervallumát, a megérkezés idejét! Egyszóval órát vigyél.

A tájról, az utazás során található értékekről mind-mind felvilágosítást kell adnod! Tanulmányozd a terület növény és állatvilágát, de ha nem tudsz valamit, ne szégyenkezz! Ne okoskodj, soha ne próbáld meg csak azért válaszolni, hogy „főnöknek” tűnj. Ebben az esetben a több a kevesebb! Naplót kell írnod, így megtudod, hogy mit felejtettél el, mi volt az aktuális hiba és mi az, amit jól csináltál!

A utatokba kerülő vízparti települések lakói – a helyiek – az egész csoport viselkedése után ítélnék meg majd Téged is, mint vezetőjüket. Ha valaki hibázik, azt Te orvosold személyesen, így a becsületeden nem esik csorba.

Ha a csapat bárhol, iszik, étkezik, mindig kérdezd meg a végén, hogy minden rendben van-e? Mindenki rendezte-e a számát, vendéglőben minden esetben vitesd vissza az üres göngyöleget, szedezd össze az esetleges szemetet!

Köszönj mindig előre, légy udvarias, légy a jelen kor vízi lovagja! Ne feledd: a vízitúrázók egész társadalmát képviseled!

A nyom, ami marad utánatok csak a jó érzés és egy kellemes emlék legyen a helyik szemében.

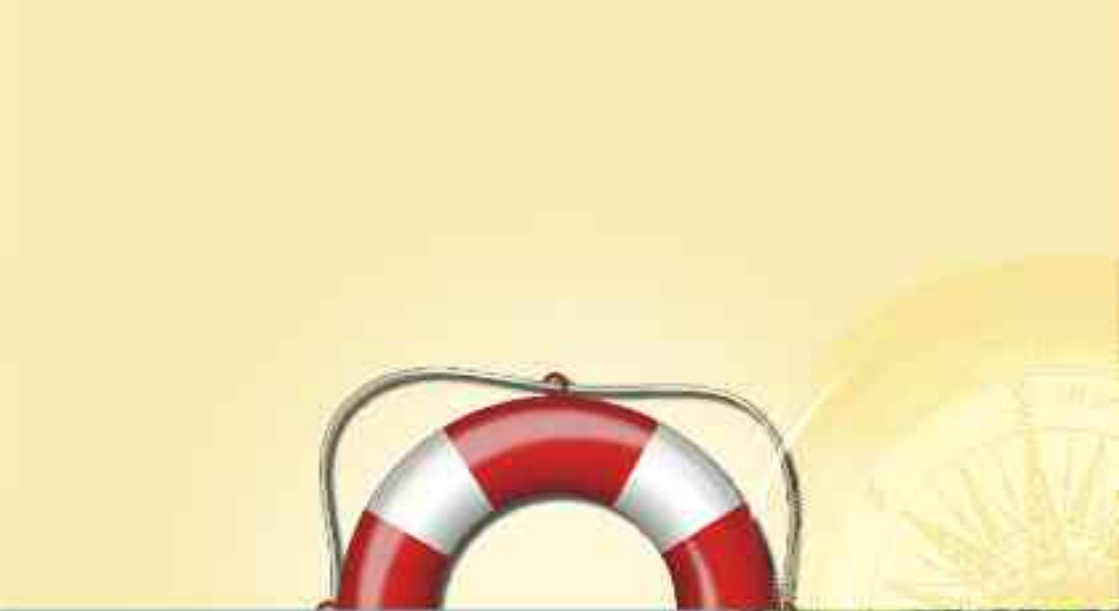
Vízi Etikai Kódex (röviden)

1. A Hajózási Szabályzat (HSZ) minden vízen közlekedő számára kötelezően előírja a vízen közlekedés törvényi szabályzásait. Ezt betartani kötelező!
2. Mindig köszönjünk a többi csónakosnak, horgászoknak és vízparti „időtöltőnek” akár a vízen, akár a kikötés pillanatában, akár a szárazföldön. Ha lehet, tegyük meg ezt, mosolyogva!
3. A horgászokat kellő időben, a damiljukra odafigyelve kerüljük!
4. A nálunk gyorsabb motoros hajókat ne akadályozzuk és ne zavarjuk meg. Ne feleddük: a víz mindenkié és mindenkinek jól kell éreznie magát rajta!
5. Vízen az időjárásnak megfelelő öltözetünk legyen, de ha kikötünk, akkor tiszteljük meg az ott lakókat rendezett ruhaviselettel.
6. Hajónkat, csónakunkat úgy kössük ki, hogy másokat ne zavarjunk meg ezzel a manőverrel, és az utánunk következőknek is legyen kikötési helyük!
7. Gondoljunk arra, hogy nem mindig csendes a víz, hullámveréskor a hajónk és más hajó is megsérülhet, ha nem figyelünk a megfelelő kikötési módra!
8. Ha nagyobb csapattal vagyunk, ügyeljünk arra, hogy a hajóink rendezett

- képet mutassanak akár vízen, akár ha a szárazföldre tesszük ki őket!
9. Az idősebb túratársakat illik mindenben segíteni, többek között beszállás-kor, kiszálláskor és hajócipelés során. Ugyan ez vonatkozik a hölgyekre is!
  10. Kikötéskor, ha szemetet találunk, az attól a pillanattól kezdve már a mi szemetünk. Össze kell szedni, mivel a táborhelyet mindig tisztán kell magunk után hagyni!
  11. Üvegszilánkot vagy bármi más veszélyes anyagot azonnal össze kell szedni!
  12. Viselkedésünk ne legyen durva vagy hangos, tartsuk be a törvényeket, és az illem szabályait, hiszen a vizesek társadalmát rajtunk keresztül ítélik meg!
  13. Soha ne fedjük, hogy a vándort a falu mindig megbecsüli, hiszen úton van és hírei vannak. A hírek fontosak a falvakban élők számára.
  14. Hogyha többször járunk egy helyen, köszünk minél több helybélivel ismeretséget! Törekedjünk arra, hogy megjegyezzük a neveket, mert legközelebb jól esik az ott lakóknak, ha nevükön szólítjuk őket!

A VÍZITÚRA TERVEZÉSE

A vízitúrákat, csakúgy, mint a többi túrát is, három, egymástól élesen elválasztható nagy részre lehet osztani. Az első az *előkészítés*, a második maga a *túra levezetése*, a harmadik a szállak elvarrása, a *túra befejezése, utómunkálatok*.

Az előkészítés

A túravezetővé válás első lépése lehet az, amikor olyan helyzetbe kerülünk, hogy vízitúrát tervezhetünk. Ez már önmagában nagy megtiszteltetés! Tervezni nem tud, egyszerre több ember, ha egy csapat megbízik bennünk abban, hogy megtervezük több ember nyaralását az már egy jó indító löket lehet ahhoz, hogy túravezetők legyünk. Nem biztos, hogy a vízen is mi magunk leszünk a vezetők (főleg első alkalommal), de a túra megszervezője mindig vezető szerepet fog a csapat és a vízen dolgozó túravezető szemében is betölteni.

Éppen ezért legyünk nagyon körültekintőek, többször ellenőrizzük át saját munkánkat, számoljuk át a számolni valót és térképeket tanuljuk meg kívülről.

A tervezés

Tervezni többféleképpen lehet. Lehet racionálisan: könyvtárban, atlaszok, térképek felett, lehet más élményének hatására, de nekem azért a tábortűzi, csillagos éjszaka, vagy fűben hanyatt fekve, nekünk ez tetszik a legjobban...

Sok kérdésre a választ a szakkönyvekben és a speciális vízitúra térképeken kapunk.

Ma már kiváló és részletes útleírásokhoz tudunk hozzájutni, a térképboltokban pedig minden nagyobb magyarországi folyóról kaphatunk térképet.

A szakkönyvek általában szakaszokra bontott túraútvonalat adnak meg. Ezt saját ritmusunkra át is alakíthatjuk. A térképek szerepe egyértelmű, minden ott van, ahol a rajzon, a távot mi tervezzük. Viszont jó tudni, hogy a térképek nem nagyon jelzik a part tulajdonviszonyát, ami néha bizony kisebb kellemetlenséget okozhat.

Információszerzés

Az Internet használata a mai világban elkerülhetetlen, majdnem mindent megtudhatsz belőle, okosan használd!

A barátok, egyesületek napi információira is szükséged lehet, kérdezd őket bátran, hogyha jártak a folyón előtted, akkor melyik szakaszon mi várható, mire kell felkészülnöd.

A csoport akinek szervezel

Vedd figyelembe a csoport összetételét, gyakorlatilag ez dönt el mindent! Más az igénye egy egyetemistákból álló csoportnak, egy általános iskolás osztálynak és egy családkból álló csoportnak is. Más az a napi táv, amit a csoport meg tud tenni. Kezdő szervezőnek ezt nehéz megállapítani, később belejön az ember.

Elsőre tervezz napi max. 3-4 órás evezést! Ezt még hosszú távon is bírja az ember, függetlenül attól, hogy milyen gyakorlattal, erőnléttel rendelkezik.

Ne feledd: a vízen töltött idő és az evezés ideje nem egyezik meg! 3-4 órás evezéshez kell legalább egy óra pihenő (ez általában eloszlik), így a 3-4 órából 4-5 óra lesz.

Mindig a leggyengébb „láncszemet” vedd figyelembe. Ne feledd: mindenkinek jól kell éreznie magát.

Egy példa: ha 10 órákor indulsz el és a táv, amit meg kell tenni 4 órás megállás nélküli evezésre van, akkor pihenővel, kisebb – nagyobb megállásokkal is 3-4 körül tudsz kikötni. Furcsán hangzik ez, de mindig közbejön valami.

Amit mindenképpen tudni kell:

- lehet-e nomád éjszakázóhelyet beiktatni a túrába?
- hajlandó-e mindenki saját maga vinni a felszerelését?
- különleges igények

A fenti dolgok lényegében meghatározhatják az egész útvonalat és a túra menetét.

Különösen fontosak a gyerekek!

Bizonyos korig (10–12 év) a gyerekek nem tudnak sokáig a fenekükön ülni, fáradtak, nyugősek lesznek. Ha egy gyermek is van a túrán, válassz olyan útvonalat, ahol van lehetőség megállni, kiszállni a hajóból. Nem baj, ha a megállónál nem csak játszótér, hanem büfé is van!

Ha nem lehet nomád megállóhelyet beiktatni, máris könnyebb a dolgunk: keresünk kempingekkel bőven ellátott folyót!

Eszközök kiválasztása

Amennyiben nem saját, hanem bérelt hajókkal túrázunk, érdemes jól átgondolni, hogy milyen eszközöket választunk. Ismerni kell a csoport összeállítását, meg kell kérdezni, akár előre, hogy ki kivel szeretne egy hajóban evezni? Javasolt 4-5 személyes túrakenukat bérelni. (szélesebb folyóvízen ott ahol kevés az átemelés lehet 5-6 személyes kenu is) A 4 személyes túrakenu akár 2-3 személlyel is jól mozgatható, átemelhető, de stabilitása miatt 4 személy alatt is biztonságos lehet.

A megfelelő lapát kiválasztása

A lapát használata az egyik legfontosabb tényező a túra során. Egy jól megválasztott lapát esetén sokkal többet, illetve sokkal hosszabban és hasznosabban tudunk evezni és az erőbefektetések is sokkal hatékonyabbak. A jól megválasztott lapát mérete középen ülőknek mellmagasságig érő, az elől ülőknek 5 cm-el rövidebb, a kormányos pedig attól függően, hogy hol ül a lapát hosszúsága váll és homlok magasság között legyen!

(Horváth Csaba gondolatai a megfelelő lapátválasztásról)

Van néhány ökölszabály, amit be kell tartani:

- A hajóban ülő túrázóknak a saját kenujukat el kell bírniuk. Mind az átemelés, mind a pakolásnál, evezésnél, kikötésnél is fontos ez.
- Minden hajóban kell, hogy legyen egy tapasztalt kormányos. Ez iskolai csoportoknál kiemelkedő fontosságú! A kormányos legyen nagykorú (a Hajózási Szabályzat min. 14 életévet ír elő, de legyen ez 18)
- Ha lehet, minden hajóban üljön legalább egy fiú!
- Családokat, ha lehet, ne válassz szét!
- Egy kenuban ne legyen 2 gyereknél több! Ideális a 2 felnőtt 2 gyerek felállás.
- Mindig legyen üres beülő, kenukat sose töltsd tele (tehát egy 20 fős csoportnak ne 5 hanem 6 kenuat kérj. Megéri.)

A túravezetői hajó ilyen szempontból egyedülálló: a túravezetőn kívül maximum egy ember üljön a hajóban, egy tapasztalt jó kenus, aki feltalálja magát és van tapasztalata a vízen. Ne feledd! A túravezetőnek kell a problémákat megoldani, oda kell tudnia evezni mindenhova, minden körülmények között. SOHA NEM BORULHAT FEL!

Amennyiben gondoskodni kell a *csomagszállításról* parton, autót kell szerezniünk, illetve embert, aki ezt vezeti, vállalja a csomagok szállítását és vigyáz is rájuk. Csak rendkívül megbízható embert válasszunk erre a feladatra és olyan autóval, ami műszakilag rendben van. Nincs annál kellemetlenebb, amikor a kikötés után nincsenek a csomagjaink a parton. A rendkívül fontos parti személyzet munkájáról később bővebben írunk,

Ha eljutottunk a tervezésben eddig a pontig, mozgassuk meg elgémberedett csontjainkat és járjuk végig a túraútvonalat.

Útvonalbejárás

A könnyebb részen, az útvonal és az előzetes táborhelyek kijelölésén túlestünk. Most sokrétűbb feladat következik: az útvonal bejárása. Ha van időnk, válasszuk a legélvezetesebbet: az *expedíciót*.

Erre a túrára harcedzett társakat válasszunk. Szereljük fel magunkat térképekkel, a szakkönyvek jó tanácsaival, a lehető legjobb túrafelszereléssel, no meg némi pénzzel és RAJTA.

Az expedíció alatt rövid vízi távokat evezve megismerjük a vizet, annak nehézségeit és a partot is természetesen. Így pontosabban, személyes tapasztalatokra alapozva tudjuk meghatározni a legoptimálisabb lehetőségeket.

Jó tanácsok

Ismeretlen vízen ne kockáztassunk, veszélyesebb pontok (pl. zúgó, híd, bedőlt fás szakaszok) előtt kössünk ki, nézzük meg partról gyalogosan, mert sosem tudni, mi vár ránk a „másik” oldalon)

Út közben vezess naplót! Térképen jelöld meg a veszélyes, érdekes pontokat, írd fel a fontosabb címeket, telefonszámokat!

Sokat segít egy videokamera a későbbi, többieknek tartott beszámolónál és így a naplóírással sem kell vesződnünk! Ebben az esetben – ha lehet – válasszunk sportkamerát!

Ha kevés az időnk, be lehet járni az utat gépjárművel is. Ennél a formánál viszont a parttól nem látható szakaszok a később-

biekben gondot okozhatnak. Ha a bejárásnak ezt a formáját választjuk, a lehető többször próbáljunk lehajtani a vízpartra. A túraútvonalak településein valószínűleg sokan ismerik a vizet. Őket is próbáljuk megismerni.

Feladatuk még, hogy, a településeken felkutassuk, az orvosi rendelőt, címét, telefonját, legrövidebb elérhetőségét, stb. Meg kell ismernünk az élelmiszerboltok nyitva tartását, választékát, főleg a kisebb falukban probléma egy idegen nagyobb csapat jelenléte, hiszen a falu boltjaiban általában annyit rendelnek, ami a falu szükségleteire elég.

A település kulturális lehetőségeit is ismerjük meg (Múzeumok, várak, csoda-parkok, stb.), különösen azokra az eseményekre gondolva, melyek egybeesnek a túra ottlétének idejével. (pl.: Falunap).

Fontos szempont, az autókval kapcsolatos információk gyűjtése is: Tudni kell, szerviz, gumijavító, lakatos, benzinkút, címét, telefonját, nyitva tartását. Szerencsénk van, ha olyan autóval tudunk dolgozni, amit meg tud szerelni egy kisvállalkozó is.

Ha a kettőt ötvözni tudod, azaz a vízen lévő, és a kísérő autó együttesen „dolgozik” akkor a folyamatos telefonos kapcsolat miatt időben változtatni tudsz szinte mindenben, azaz a túra bejárása igen lerövidülhet időben is. A legjobb útvonalbejárás, főleg, ha gépjármű is kíséri majd a csoportot, a kettő kombinálása. Az evezős csapat naponta többször referál a víz állapotáról a szárazföldiek pedig a part és a táborhely elérhetőségéről.

A végső szakaszokat a kétféle bejárás optimalizálásával állapítsuk meg.

A költségvetés

A költségvetés megállapításánál erősen latba esik a leendő vízitúra komfortfokozata.

- Kísérő kocsis viszi a túrázók felszerelését?
- Saját vagy bérelt vízi felszereléssel zajlik-e a túra? Van-e hivatásos vízi-túravezető?
- Minden táborhely, kemping fizetős szálláshelyen lesz?
- Étteremben/kempingben előre megrendelt étkezést választunk?
- Szárazföldi programot tervezünk-e?

Ezek az igények mind többletköltséget okoznak. Részben azért, mert a kiszolgáló személyt/személyeket, a járműveket ki kell fizetni, részben pedig azért mert a kemping és a rendelt étkezés borsos felárat jelentenek.

A táborban levő hölgyeknek, leányoknak, gyerekeknek azonban hosszabb túrán érdemes 3-4 kempinget mégis beiktatni a meleg vizes zuhanyozás végett. *A bérelt hajóknál* az alábbi tényezőket kell figyelembe venni: mennyibe kerül egy hajó? Van-e mennyiségi kedvezmény? Kell-e a többi felszerelésért is fizetni? (hordók, mentőmellény, stb.), mennyibe kerül a hajók szállítása?

Jó tanácsok

A vízterülethez közeli bérbeadót válasszunk, és figyelj oda, hogy a hajózási szabályzat szerinti megfelelő felszerelést (mentőmellény, lapátok, kötél legalább...) is adják. A vízen a rendőr nem lesz elnéző.

A hajókat a szállítás után még a parton az indulás előtt nézd át, a hibákat a bérbeadóval közösen jegyezd fel, később ebből ne legyen gond. Pót lapátot és mentőmellényt is kérj!

A megérkezés idejét és pontos helyét is tudad a szállítóval, nekünk is és neki is jó, ha nem kell várni egymásra! Szerződést kössünk és mindig legyen nálad a vízzen! Lényeges része a túrának az *étkezés*. Az előre megrendelt étel drágább ám, biztosabb. Ahol lehet, válasszuk ezt. A közös főzésnek nagyon jó csapatépítő hangulata van, ha a csoport vállalja és összedobjátok az alapanyagot, közös munkával nagyszerű esti program lehet egy bográcsos vacsora elkészítése. (egy-két receptet később megosztunk veletek)

Sarkalatos pont a *szállítás, utazás* is.

A mostani árak mellett majdnem teljesen mindegy, hogy bérjárművel, vagy vonattal, busszal utazunk-e. A bérelt jármű előnye, hogy nincs átszállás, és a parti táborhelyen rak ki a busz. Az alapanyagok, tábori felszerelések szállítására érdemes állandó vállalkozót választani. Jobban vi-

gyáz a felszerelésre és néhány túra után már a szokásos helyeket is ismeri.

Kezdő csoport keressen egy tapasztalt, helyismerettel rendelkező *vízitúra-vezetőt* is, aki kíséri a társaságot. Manapság egyébként a bérlés mellé általában kérhető túravezetés is. Ne feledjük, helyismeret nélkül ne vágjunk neki a víznek! Ez természetesen pénzbe kerül, ám egy főre lebontva megéri az a biztonságérzet, melyet egy tapasztalt vízi ember adni tud. Ezek voltak a fő kiadások, melyeket nem lehet kikerülni.

Jó tanácsok

Lehet még fűszerezni a tábort különféle programokkal, természetesen azok is *pénzbe kerülhetnek*. Gondold át ezt, mert nagyon fontos a túra hangulata! A túrázók

elégedettségének javítása érdekében az evezések közé iktass be egy-egy strand-, múzeumlátogatást, esetleg helyi programokon való részvételt.

Ha megvan a teljes költségvetés, annak 25–35%-át nem várt kiadásként hozzá kell adni. Az ezzel a költséggel megnövelt összeget el kell osztani a várt, vagy valós résztvevők számával és már lehet is hirdeti a tábort.

A túra kiírása, meghirdetése

Egy vízitúra lehet zárt, csak egy csoportot célzó (pl. iskolai osztályok), vagy lehet nyílt túra. Könnyebb a helyzetünk, ha azonos érdeklődésű, felkészültségi szintű személyek alkotják a tábort, viszont sokszínűbb, ha több felől érkeznek a résztvevők. A túra lehet része egy felkészülésnek, de lehet a végcélja is egy felkészülési szakasznak.

Mindenesetre a kiírásnak van néhány szabálya, hogy a későbbi félreértéseket elkerüljük:

- A túra célja: itt határozzuk meg az imént említett célokat, feladatokat. Pontosan körülírjuk az elérendő célt és a terveink szerint hozzá vezető utat. A későbbiekben ehhez tartani is kell magunkat.
- A túra útvonala: honnan evezünk hova, a szálláshelyeket is meg kell adni
- A túra ideje: mettől meddig tart a túra. A ki- és beszállások, a tábor elérhetősége térben és időben.
- Az indulás-érkezés ideje: az utazástól függően a beszállás, illetve – egyéni utazás esetén – az alaptábor helye és a bejelentkezés ideje. Megérkezésnél szintén meghatározni ezeket a paramétereket, hogy az egyéni hazautazást segítsük.

Részvételi költség: az előző fejezetben meghatározott költség kiírása, néhány alapszolgáltatás leírása a részvételi költség ellentételezésére.

Alapfelszerelés: a táborozó személyes használatú felszerelése. Túrafajtától függően tartalmazza ruházatot, ét-, illetve evőkészletet, stb. (lásd. melléklet)

A jelentkezés módja, határideje, Felelőst/felelősöket előre kijelölve, azok adatait előre megadva. (telefon, e-mail) A befizetés történhet személyesen, vagy átutalással. Az utóbbit igazolni kell.

A túra vezetője/vezetői és a szervező csapat: egy, vagy több felelős vezető neve és elérhetőségének megadása.

Jó tanács

Nem kell feltétlenül személy szerint mindenkiel kapcsolatot tartani, előre regisztrálni, praktikus megadni azt a lehetőséget, hogy egy jelentkező több személyt képviseljen. (pl: családfő vagy baráti társaság szervezője).

Segítségre lesz az informatika és az Internet. Használj! Ha nem egy konkrét csoportnak szóló túrát, hanem nyílt túrát szervezel, akkor érdemes valamilyen Online regisztrációs felületet készíteni, ahol az alapvető információkat is el tudod helyezni, illetve meg tudod kérdezni azt, ami szervezés szempontjából érdekes lehet. Számptalan ingyenes szolgáltatás áll a rendelkezésre, próbáld meg pl. a google cég rendszerét. Mindenképpen kommunikálj írásban is, az e-mail szerepe kiemelkedő a túrázó regisztráció folyamatában. Mindig minden e-mailre válaszolj egy-két napon belül.

A TÚRA ALATT

Ha az előkészület sikeres volt, az azt jelenti, hogy a vízitúra megvalósul és teljes létszámában felsorakoztunk a parton, a megbeszélt időpontban. Az alábbi fejezet magával a túra lebonyolításával foglalkozik.

A táborba érkezés első és legfontosabb pontja a regisztráció. Mindenki köteles a szervezőnél, táborvezetőnél jelentkezni. Ha előírás, akkor be kell mutatni a baleset biztosítást, de a TAJ kártya számát, vagy annak fénymásolatát mindenképpen célszerű átadni. (Útlevel bemutatása, érvényessége).

A túravezetőnek vagy szervezőnek tudnia kell a speciális egészségügyi problémákról, ha az nem sért személyiségi jogot. Mint például, mint epilepszia, és a különféle allergiás tünet együttesek, mint ételallergia, stb. A vegetáriánusok egy külön problémakör, előre tisztázni kell ezeket! Ezen kívül vízitúra lévén jó, ha ismerjük a gyengén úszókat!

A tábor közösségi felszereléseit már a táborvezető osztja szét hajónként. A közösségi felszerelésért, annak rendben tartásáért a túra ideje alatt a legénység, élükön a *kormányos* felelős!

A „napirend”

Az egész túrának és túra napjainak kell, hogy legyen egy rendje, ami kiszámítható és persze be is tartjuk minden résztvevővel. A túravezető vagy túravezető példát kell mutasson ennek a napirendnek a betartásában. A napirend nem szentírás, csak viszonyítási alap. Attól el lehet, szükség esetén el is kell térni. Az eltérést okozhatja az időjárás szeszélye, baleset, esetleg tech-

nikai eszközök tönkremenetele, borulás esetén eltűnése. Sok esetben a napirendet a túravezető, vagy a szervező határozza meg, figyelembe véve a táv nehézségeit, esetleges külön programot.

A napirendet praktikusán a túravezető mondja el a túrázóknak. Ez az eligazítás.

Az eligazítások

A legelső a legfontosabb!

Fontos része egy vízitúrának az eligazítás. Legtöbbször a túravezetőt itt ismeri meg a csoport, itt hangoznak el a túrára, a vízen való haladásra, és a szárazföldi tudnivalókról szóló részletek. A legelső eligazítás a vízitúra elején talán a legfontosabb. Hogyan csináld jól?

- Előre megbeszélt időpontban, jóval a tervezett vízre szállás előtt hívd össze a csapat összes tagját.
- Mutakozz be, és mutasd be a kollégáidat is, ha vannak. (másik vezető, parti személyzet, stb.)
- Beszélj a teljes túráról általánosságban: melyek a megállók, általában mennyi lesz az evezés egy nap, mi várható általánosságban vízen és parton, lesz-e lehetőség szárazföldi programra, stb.
- Beszélj az időbeosztásról, mindenki mindig tudja, hogy mikor mi fog történni, és ezt lehetőleg tartsd is be (reggeli indulás, megérkezés, vacsora ideje, stb.)
- Ha van csomagszállítás, tájékoztasd a túrázókat arról, hogy a csomagjaik hol és hogyan fognak utazni a szárazföldön (hátzísákra ne legyen felkötve semmi, törekeny, folyékony külön, matrac leengedve...)

A legelső eligazítás másik nagyon fontos része az eszközök kiosztása és a hajókezelés általános ismertetése. Kérd meg a csapatot, hogy *váltsanak evezőlapátot* egymás között *csinálják meg a hajóbeosztást*. Ha ez nem megy, segíts a X fejezetben fentebb említett szabályok betartásával. Szóban mondd el az evezőlapát részeit (mankó, szár, toll), a hajóba való ki és beszállást, kikötést és a vízén haladás szabályait.

Az evezésről és vízén haladásról az eligazításon – ezekről beszélj!

Tarts evezés bemutatót ha kell szárazföldön, de praktikusabb egyből beülni a túravezetői kenuba és a vízén megmutatni a szabályos evezés, kormányozás szabályait, az együtt evezés és a ritmus fontosságát. Ha kajakkal vezetted a túrát, akkor is mutasd meg a kenus technikákat.

- A hajóba csak akkor szállunk be, ha teljesen vízén van, különben sérül
- Egyszerre egy ember ül be, praktikusán a kormányos addig tartja, stabilizálja a hajót
- Az első ember ritmusában evez mindenki. Azért az első, mert őt látja mindenki, ő hátrafelé nem lát. Neki törekednie kell arra, hogy lehetőleg egyenes ritmusban evezzen
- Váltott oldalon eveznek a kenusok, először a kormányos választ oldalt! Ha a kormányos pl. jobb oldalon szeretne evezni, akkor az előtte ülő balos, az ő előtte jobbos, és így tovább. Az oldalcseré egyszerre történik!
- A hajóban a kormányos az ÚR! Az ő főnöke a vezető.
- Tájékoztasd a túrázókat arról, hogy a vízén mindig Te, azaz a vezető mész elől, téged ne előzzenek meg, csak ha ilyen jellegű utasítást nem adsz!

- Jelöld ki egy tapasztalt hajót zárójelnek. Ő legyen mindig leghátul! Erről is tájékoztass mindenkit!
- Elmondod, hogy akinek kötelező a mentőmellény (Hajózási Szabályzat szerint) vagy aki kér, annak a vízben végig viselnie kell ezt! Nem ülünk rá, nem dőlünk neki, nem a kutya alá tesszük, hogy ne legyen nedves a bundája.

A napi szakasról – mint mondj el a vízről?

- Biztonságérzetet nyújt az, ha a túrázók tudják mi vár rájuk a nap során a vízben. Készülj fel a folyóból, tóból, légy tisztába a nevekkel, folyamkilométerekkel, part menti településekkel és leginkább a veszélyekkel.
- Mond el a napi evezett kilométer
- Mikor és hol lesz(nek) a pihenő(k)

- Milyen látványosságokra lehet számítani?
- Milyen veszélyekre lehet számítani és mit kell ott csinálni?
- Mikor érkezünk meg a célunkhoz és hogyan ismerjük meg?

Biztonságtechnika, balesetek, borulás az eligazításon – ezeket mondj el!

Felhívod a figyelmet a balesetveszélyes helyzetekre:

- Partról bedőlt fák alá kerülve nem oldalra, hanem egyszerre előre vagy hátra dől mindenki, hogy az ágakat elkerülje
- Ha besodródunk egy fa alá, ágakba nem kapaszkodunk, fej lefelé, előre vagy hátra dől mindenki!
- Ha a hajó beszorul, de nem borul fel, akkor lehetőleg mozdulatlanul várják meg a segítség érkezését.
- Könnyen borul a hajó a nem látszó víz alatti akadályok miatt. Az első ember

figyelje a vizet és határozott BALRA JOBBRA utasításokkal irányítsa a kormányost, ha nem látná az akadályt!

- Hajózási úton haladva a nagy hajók hullámaira lehetőleg merőlegesen állunk rá, a hullám nem oldalról kapja a hajót! (pl. Duna)
- *Ha felborult a hajó:* mindenki a lehető leggyorsabban ússzon a közelebbi vagy a biztonságos partszakasz felé, a felszerelést a túravezető vagy segítők szedik össze. Ha a víz nyugodt, a hajót fordítsák vissza, az elúszott felszerelést dobják a hajóba és tempózzanak a part felé. Folyóvíz esetén semmiképp ne kerüljünk a kenu és akadály közé – egy vízzel teli kenu több száz kiló.
- Borulás esetén minden hajót megáll és várja a vezető utasításait. Senki ne „kószáljon” össze – vissza, nincs szükség még egy felborult hajóra. Csak az segít és pontosan úgy, akit a vezető erre felszólít!

- Vízből nem mentünk, csak ha képzett vízi mentők vagyunk. Ezt jó ha elmondod: Neked nem kötelező vízbe ugrani a fuldoklóért, ez nem feladata a túravezetőnek. Dobókötéllel, mentőpatkóval és egyéb eszközökkel tudod segíteni a vízbe esett túrázót saját biztonságod megőrzése mellett.

Jó tanács

Ha ilyen történik és már mindenki rendben van, akkor pihenjete! Álljatok félre, kösse-tek ki, száradjatok meg, beszéljétek meg mi történt. Ne lepődj meg, ha a balesetet szenvedtek idegesek, türelmetlenek. Az esti tá- bortűz mellett minden sokkal szebbnek és egyszerűbbnek fog tűnni.

Az eligazítás után minden hajót egyesével személyesen nézzél meg a vízen. Beszállás, kiszállás, kikötés, fordulás, tolatás, megál-

lás. Ha jó az idő, játszatok el egy borulást! Ez mindenkinek tetszeni fog és megnyugszanak az idegek is...

A csomagok

Indulás előtt a csomagokat mindenki vigye a csomagszállító autóhoz és adja a szállító kezébe a saját csomagját. A szállító nem ismerhet meg minden csomagot és egy zsúfolt kempingben lehetnek kavardások. Az esetleges kéréseket a parton maradókhoz itt még mondják el! A parti személyzet munkájáról részletesen olvashattok a mellékletben. Ha mindezzel megvagyunk, akkor indulás.

Tehát még egyszer az első nap pontokba szedve:

1. Felkészés, reggeli (ha szükséges, utána vásárlás)
2. Eligazítás: általánosságban a túráról, pontosan az aznapi távról, biztonságtechnika
3. Eszközök kiosztása, csoportok, hajóegységek kialakítása
4. Evezéstechnikai bemutató
5. Gyakorlás egyesével
6. Csomagok felpakolása
7. Indulás.

A vízen haladás

Általánosságban a vízen haladásról

A vízen a vezető utasításait mindenkinek kötelessége betartani! A túravezető ismeri a vízi közlekedés szabályait, ismeri az adott vízterület sajátosságait. Mindig elől halad, annyira, hogy a többi hajóból még látni lehessen a jelzéseit! A munkáját segítik a *kormányosok*, akik kellő tapasztalattal rendelkeznek egy kisebb egység vezetéséhez. Ők figyelemmel kísérik a legénység állapotát, a megfelelő, és legoptimálisabb útvonalon haladnak, koordinálják a legénység mozgását. A kormányosok feladatai közé tartozik a nem elhanyagolható bepakolás, a hajó egyensúlyozása. A legénység a vezér evezős ritmusát követi. (Részletesebben a kormányosokról a mellékletben.)

A rövidebb-hosszabb pihenőidőkben, csorgáskor a táborvezető beszélgetés, mesélés keretében átadhatja ismereteit, tapasztalatait. Sokkal jobban tapad a tudás

ilyenkor, mikor kézenfekvő élményekhez kötődik a hely és ismeret. A víz veszélyes elem, ezért a jó túravezető előre meghatározza a fürdési és pihenési helyeket. Pihenni vízen is lehet, de fürdéshez jó, ha a parton keresünk területet. Sokan ugyanis nem tudnak ki-be ugrálni a hajóból, és a szabad-vízi fürdés, ugrálás életveszélyes. A fürdésnél, egy mentőhajó álljon készenlétben, ha teszik ügyeletet tart, majd ha leváltják őket, akkor ők is fürödhetnek!

A vezető figyelmeztesse a kormányosokat, hogy ügyeljenek az általános higiénéjára. Fürdés után ruhacsere, törülközés, erős napsütés esetén sapka használat! Az erős fizikai munka megköveteli az utánpótlást, ezért mindig legyen a hajóban rágcsálnivaló (NEM csoki, mert az olvad!) és eleget innivaló, lehetőleg víz vagy tea, ALKOHOL TILOS!

Ügyelni kell a digitális technikai eszközök szakszerű használatára, tárolására, mert javításra, pótlásra nem igen van mód.

A túravezető feladatai a vízen haladás közben

- Mutatja az utat, illetve ahol szükséges, az optimális nyomvonalat (pl. egy zúgón való áthaladáskor, vagy egy veszélyesebb kanyarban).
- *Pontosan tudja hány hajó és hány ember van a háta mögött!*
- Olyan távolságban halad a társaságtól, hogy mindenkit lásson és lehetőleg őt is lássa mindenki. Ez biztonságérzetet nyújt.
- Kérdéses pontoknál megáll, megállítja a csapatot, elmagyarázza a teendőket és meg is mutatja, hogyan kell végrehajtani.
- Összetartja a társaságot, egyértelműen kommunikál.

Jó tanács

Erdemes a kormányosokkal egy egyezményes jelrendszert használni vagy átvenni már létezőt (a vadvízi túravezetőknek van ilyen)

Gyakorlati példa:

Zúgó való áthaladás pontokban

- A zúgó előtt megállsz, összevársz mindenkit és elmondod még egyszer, amit már a parton elmondtál az eligazításnál
- Ha kell, kiszállsz és a partról megnézed a zúgót, nincs-e veszély, nem változott-e a víz a legutóbbi ittjártad óta
- Megbeszélitek az indulást. Akkor induljon a következő hajó, ha az előtte lévő már biztonságosan áthaladt a zúgón és *Te jelt adsz.* (a síp hasznos). Egy esetleges borulás közben ne keveredjen oda egy másik hajó. Aki áthaladt a zúgón, annak kijelölsz egy helyet ahol

a többieket bevárja. Ne feledd: elsőből – utolsó leszel. Senki sem megy tovább, amíg fel ne zárkózol.

- Elsőnek Te méész le a zúgón a lehető legjobb útvonalon, visszafordulsz, keresel egy limányt, ahol egy helyben maradva végig tudod nézni a többi hajót. Dobókötél kézben!
- Megváród a záróhajót is. Ha mindenki leért, akkor ismét felzárkózol a csapat élére és hajrá tovább...

Borulás, baleset, mentés

A balesetekkel kapcsolatban a parti eligazításon elhangzottak mellett Perekázy Gergő (vadkacsa túravezető) írását olvassátok el a mellékletben

A parton

Kikötés, első teendők

Ha minden rendben megy, akkor megérkezünk az éjszakai szálláshelyünkre. Kikötünk, a hajókat összerendezzük, szemetet kiszedjük belőlük és kukába dobjuk, felfordítjuk őket, hogy eső ne essen bele, szépen sorban egymás mellé rendezve és kezdődhet a szárazföldi program. (Figyelembe kell venni a víz mozgását, hogy áradás esetén nehogy elsodródjanak a helyükről!) Kikötni, leláncolni sem biztos, hogy teljesen felesleges óvintézkedés!

Túravezetőként mutass példát, hajód legyen mindig szépen kitakarítva, elrendezve, nyissa a kenek – kajakok sorát. Ha megvagy, menj a szállítóautóhoz (ha van) és segíts, vezényeld a pakolást. Csomag ne maradjon az autóban, nem kötelességetek értékmegőrzőként működni!

A személyes felszerelést érdemes egyből a leendő alvóhelyhez szállítani. A tábori felszerelést az a túravezető feladata, legyen a sátrad vagy a szállásod közelében. Mindenki a saját hálóhelyét készíti elő. Jó ha a táborvezető figyel a sátor helyére és a sátrak felverésének minőségére. A kialakítatlan, esetleg egy éjjeli eső miatt megfázott táborlakó nem tud másnap megfelelő munkát végezni. Gyerekek esetében minden sátrat nézz át!

Jó tanács

Nézz körül, nézz fel, nézd meg a fákat, száraz ágak alá ne sátorozz, erre hívd fel a figyelmet. Kezdő túrázók nem veszik észre ezekre vagy eszükbe sem jut, hogy figyeljenek rá! Hasonlóan járj el a talaj egyenetlenségeinél is. Gödörbe senki se sátorozzon! Ezt is észre kell vened!

Ha sátraztok, a sátoztábor kialakítása

Maradjatok egyben. Ne össze-vissza sátorozzatok, a hangulatnak is jót tesz a közösség és a csoportkép is teljesen más. Felesleges helyet ne foglaljatok. A túravezetői sátor legyen feltűnő helyen, jó, ha ezt este kivilágítod egy lámpával. A sátor, egyik részén, el kell helyezni a mentőládát, mert ha este baj van akkor mindenki tudja, hol találhatja.

Mentőládát mindig töltesd fel a helyi gyógyszerárban, a lejárt gyógyszereket kidobják, az új gyógyszeres dobozokra ráírják mire jó, és felvésik azt is hogy mennyi a gyerek és a felnőtt adag. Ha gyerek táborban vagy, a mentőláda a túravezető sátrában van, ha véletlenül van orvos vagy felcser a túrán, akkor értelemszerűen nála! A tábor kialakításánál fokozottan kell figyelni a természet védelmére. Ne rongál-

junk, és ne vágjunk ki fát, növényzetet. A konyha környékén feltétlenül helyezünk el egy szemetest, mert ott lesz rá a legnagyobb szükség.

Fontos! Erdők mellett felrakott fát soha ne vigyünk el, az más ember munkája és más ember tulajdona. Mindig elszáradt gallyfákat gyűjtsünk és ha lehet, ebben az esetben is kérjünk a helyiektől engedélyt!

Főzés

A vízen elkezdett közösségformálást a parton is lehet folytatni: amennyiben nem rendeltünk étkezést, akkor kiváló alkalom erre a vacsorakészítés. A tűzifa gyűjtése (ha szükséges), az eszközök és az ennivaló előkészítése, és természetesen maga a főzés. Az esetleges közös főzés kardinális pontja

egy túrának. Egész napos evezés, „sportolás” után az időben elkészülő ízletes meleg vacsora nagyon fontos a túrázók számára. Ha ez jó, egy nagyon rossz nap hangulatán is javíthat, viszont ha a vacsorával gondok vannak, akkor az az egész napot lehúzza.

Jó tanács

Mivel vacsorának lennie kell és a szabad tűzön való főzés problémás lehet (nincs fa, esik az eső) így legyen nálunk gázmozsár (nyilván kenus szállítás esetén ez nem megoldható)

Aminek teljesülnie kell

a vacsorával kapcsolatban:

- Készüljön el időben. Hajnali egy órakor az ember már nem szívesen vacsorázik.
- Legyen elegendő mennyiségű: mindenki lakjon jól és jusson repeta is! Ez fontos.
- Legyen ízletes. Ez a legnehezebb része. Mindenkinek más az ízlése, nehéz olyat főzni, amihez senki nem tesz még hozzá valamit. Ezen nem szabad megsértődni.
- Mindenki ehessen belőle. Gondoljunk a vegetáriánusokra, ételérzékenyekre...

Praktikus tanácsok

- A vacsorát egy ember tervezze (alapanyag mennyisége) és főzze, ám az alapanyagok előkészítésében és az étel fajtájának megválasztásában lehet és kell is kérni a közösség segítségét.
- A vásárolandó alapanyagokat pontosan össze kell írni, átnézni, olyankor jön elő, hogy mi az ami nincs. Minden vásárlás előtt nézzétek „főzős cuccot”, mi van, mi nincs (fűszerek, olaj, mosogatószer, stb...). Praktikus az alapanyagokat közösen megvásárolni a túra indulása előtt reggel vagy ezt rábízni a parti kísérőre (ha van).
- Érdemes B tervet készíteni, ha a valami alapanyag nem lenne a helyi üzletben.
- Kis településeken nincs mindig minden! Nem feltétlenül van tökehús, friss zöldség, stb. Ezt kalkuláld bele!
- Romlandó árut azonnal tegyétek hűtőbe, addig hűtőtáskába! Ha nincs ilyen, akkor húst és egyéb romlandót ne főzz!
- Mindig legyen a főzős eszköztárban pót tányér, kanál, villa, kés. Biztosan lesz olyan a csapatban, akinek nincs.
- Főzés közben óvatosan és meggondoltan fűszerez! Ne felejtsd el: egyszerűen 20-30 ember ételét rontod el ha valami félresikerül.
- Sóval óvatosan. Az mehet bele később is.
- Ha sok a gyerek, válassz inkább tésztás, egyszerűbb, kevésbé fűszeres ételeket. A nehéz pörköltöt a gyerekek nem eszik olyan szívesen – bár ugye nincs válogatás!
- A vacsora mennyisége akkor jó, ha jutott röpeta annak aki kért és egy-két adag még van a bográcsban. A mennyiségek kitapasztalásához sok-sok idő és tapasztalat kell!
- Főzés után azonnal mosogass el és tégy a helyére mindent. Akkor is, ha késő van!

Érdeemes a vacsorát is úgy időzíteni, hogy az égő tábortűz mellett költsék el a résztvevők. A teli pocak, a jól eltöltött, kellemes fáradtságot hozó nap, a tábortűz lángja csodát művel. Megoldja a nyelvet és beszélgetésre készíten mindenkit. Előjönnek régi kalandok, túrák emlékei.

Szárazföldi programok

Mindenképpen érdemes elgondolkodni azon, hogy ha időnkbe belefér, szárazföldi programokat is szervezzünk. Egy hétvégés túrán nyilván nincs erre lehetőség, ám egy hetes vízitúra vagy tábor alatt kínálkozik lehetőség és kedv is lesz arra, hogy ne kifejezetten vizes hanem egyéb programokat is szervezzünk.

Jó tanácsok

A túra előtt készülj fel a lehetőségekről és ezekről tudjanak a túrázók is!

A program költségeit próbáld meg beépíteni a túra árába (ha van lehetőség). Ha ez nem megy, akkor is próbáld meg csoportos jegyeket vásárolni az esetleges fizetős programokra.

Ha van parti segítő, bízd meg azzal, hogy mindennek pontosan járjon utána. Így a parton is magabiztos leszel!

Jó hangulatú szárazföldi program emlékeztetéssé teszi a túrát és az evezés fáradalmait könnyebben ki is tudjuk így pihenni. Ha úgy látod, hogy fáradt a csapat, sok volt az eső, a nap, a szúnyog – és van lehetőség – akkor érdemes egy ilyen pihenést beiktatni!

A TÚRA UTÁN

Túra végén először is veszünk egy mély lélegzetet, és hálát adunk Szent Jupátnak (kenusok és kajakosok választott védőszentje), hogy nem történt semmi komolyabb baj. A felszerelést szárazon, és tisztán eláramoljuk. Bérlet esetén visszaszolgáltatjuk, a kisebb sérülések javítási árát megtérítjük. Amikor mindez készen van, érdemes leülni a kormányosokkal, hogy az ő tapasztalataikat is meghallgassuk.

Kezdő vezetőként, szervezőként remélhetőleg lesz időnk és lehetőségünk, hogy átgondoljuk, mi történt a túra alatt. Mik voltak a hibák, hol csúszott el a szervezés úgy, hogy az eseményeket nem tartottuk kézben. Ez fontos „számvetés”, hiszen egy-egy ilyen túra nagyon sok tapasztalatot, ötletet adhat számunkra ahhoz, hogy a következő túránk gördülékenyebben folyjon, hogy a túra minden pillanatában a magabiztos, gyakorlott vezető képét tudjuk nyújtani a túrázóink számára.

Fontos a marketing: a túrán készült fényképeket, videókat osszuk meg a túrázókkal és amit ők készítettek, azt kérjük el tőlük. Készítsünk magunknak gyűjteményt és osszuk meg a jobb képeket a divatos közösségi oldalakon. Ne feledjük: olyan képeket osszuk meg a nyilvánosság előtt, melyek senkinek a személyiségi jogait nem sértik!

Jó tanács

Készítsünk saját önmarketingre használható képeket, melyen a túra hangulata, a víz vagy a part szépsége látszódik, de úgy, hogy magunkon kívül más ne nagyon legyen felismerhető. Ezzel később bármikor dolgozhatunk és senki sem fog bánkódni miatta!

MELLÉKLETEK

Túrákenus kormányosok kiskönyve

Kettőnél több személyes hajókkal való túrázás esetén már van értelme a kormányos kifejezést használnunk – ő az ugyanis, aki a hajót kormányozza. Ez lehet persze motoros csónak, vagy sárkányhajó is, ám maradjunk a *klasszikus túrákenunál* és a túrákenus kormányosánál. (A kajakozás művészetére itt nem térnénk ki, az a helyzet nehezen elképzelhető, hogy egy túrázó egy kétszemélyes kajakkal szeretne túrázni úgy, hogy ő maga nem rendelkezik vízi jártassági ismeretekkel és egy kormányosra van szüksége.) Klasszikus eset: a vízitúrás csoport javarészt gyerekekből, vagy tapasztalatlan felnőttekből áll, így a szervező a vezetővel együtt úgy ítéli meg, hogy szükség van tapasztalt kormányosokra a kenukba.

Természetesen írás alapján nem lehet megtanulni egy hajót kormányozni, így ilyen vizekre nem merészkedünk, mindössze azt írjuk le ide, ami segíthet a vezetőnek a megfelelő kormányos kiválasztásánál.

A jó kormányos (elmúlt 14 éves):

- Emberileg szimpatikus, pozitív kisugárzása van
- Megfontoltan, határozottan de kulturáltan beszél, így is utasítja a kenu személyzetét – hasznosan kommunikál!
- Szerény, nem hősködik, nem hangoskodik, tudásával nem vág fel.
- Jó, ha fizikai ereje és életkora meghaladja a hajóban vele együtt ülőket (vagy legalább az átlagot)
- Csapatjátékos, szereti a rendet a vízen.
- Mindenek előtt magabiztosan és kiválóan tudja evezni és irányítani a kenuját, minden körülmény közepette.

- Egyedül is képes arra, hogy az általa evezett hajót mozgassa, irányítsa, vele egyenesen haladjon.
- A hajót és a szükséges eszközöket ismeri, nevüket pontosan használja (lapát részei, mentőeszközök, stb...)
- Ismeri a Hajózási Szabályzatot
- Komoly „áramlástan” ismeretekkel rendelkezik: olvassa a vizet.
- Felismeri a veszélyeket, a biztonságos pontokat akkor is, ha a vezető erre nem hívja fel a figyelmet.
- Alapszinten ismeri a vízterületet, ahol evez.
- Kitartó.

Vezetőként vagy szervezőként komoly döntés a kormányos kiválasztása – egy rossz döntésnek komoly következményei lehetnek. A kenu személyzete számára ugyanis elsősorban a kormányos a vezető, csak másodsorban az a személy aki a „sor elején halad”. Az emberi vagy technikai hiányossággal, negatívumokkal rendelkező kormányoson keresztül minősíthetik az egész szervezést és a túra vezetőjét egyaránt. Technikai tudásban nem megfelelő kormányos baleseteket okozhat, amely rossz fényt vet a túrára, még akkor is, ha csak kellemetlenségéről van szó és senki nem sérül meg a baleset során.

Ha a kormányos nem tud alkalmazkodni, nem tud csapatban játszani, akkor demoralizálja a békét és a rendet a vízen, melyek a legfontosabb dolgok közé tartoznak!

A jó kormányos viszont a teher jó részét leveszi a szervezők – vezetők válláról. Rendet tart a kenuban, valóban vezeti és nem csak kormányozza ezt, így a biztonságban és jó hangulatban evező túrázók ezt a jókedvet a partra is kihozzák magukkal.

Ha megtaláltad a megfelelő kormányosokat:

- Alakíts ki velük baráti viszonyt, ne legyen ellenségeskedés soha!
- Mindig tájékoztasd őket mindenről elsőként. Te vagy a főnök, tőled hallják az információkat, ne mástól!
- Az eligazításokat először nekik tartsd meg, a terveidet beszéld meg velük pontosan.
- Kérd ki a véleményüket mindenről, ami fontos lehet – több szem többet lát!
- Ha nézeteltérés van, beszéljétek meg ezt minél hamarabb.
- Tarts közöttük rendet és akkor ők is rendet tartanak a saját házuk táján.

Parti személyzet

A parti személyzet az egyik legfontosabb tényezője egy vízitúrának és ha tehetjük, mindig szervezzünk magunknak kíséretet! A parti kolléga vezeti az autót, pakol, napközben bevásárol, ügyet intéz, fizet, szállást intéz, ment minket a vízről, ha szükséges, megfőz, mire megérkezünk: tehát egy mindenhez értő MacGyver és egy jószágos nagypapa „keveréke”. A fentiekben is olvasható, hogy a szerepe sokkal komolyabb, mint az az ember elsőnek gondolná.

Legfontosabb feladata: a felszerelés, a csomagok és az esetlegesen napközben vásárolt dolgok *időben és biztonságban* megérkezzenek a következő táborhelyre, megállóhelyre.

Mindent ennek a feladatnak kell alárendelnie – kivéve a csapat és a saját biztonságát!

A jó parti személyzet:

- Kiváló szervező.
- Könnyen feltalálja magát.
- Kiválóan vezet, utánfutót is tud húzni.
- Alapvető műszaki ismeretekkel rendelkezik, egyszerű hibákat az autón és egyéb felszerelésen el tud hártani.
- Jól főz, önállóan be tud vásárolni egy vacsorához, ha szükséges.
- Türelmes, mert néha órákat kell várni a csapatra.
- Kormányosként (kenuban) is megállja a helyét.
- Fizikai ereje elegendő arra, hogy a hajókat trailerre pakolja segítséggel természetesen.

Jó tanácsok

- Fontos szereplője vagy a túrának, ne becsüld alá a munkád!
- Beszéljess sokat a túrázókkal és folyamatosan egyeztess a vízen lévő kollégáddal!
- Legyél türelmes! Sokat kell majd várnod!
- Tanulmányozd a leendő útvonalat előre és legyen nálad térkép!
- Az autót mindig ellenőrizd, ami lehet, legyen rendben! Apróság miatt lerobbanni nagyon kellemetlen
- Ha trailert húzol mindig ellenőrizd a rajta lévő szállítmány rögzítését! Ha leesik valami, az minden esetben a sofőr hibája!
- Csomagszállításnál kérj meg mindenkit, hogy hozza az autóhoz/utánfutóhoz a csomagokat, de te pakolj be! Pakolni ügyesen kell, ha helyszűke van, ez legyen a Te feladatod.
- Hátizsákokra ne legyen rákötve semmi (polifoam, hálósák, stb.). Szállítás közben leszakadhat és Te leszel a hibás!

- Semmilyen szennyező anyag, műszaki cikk ne utazzon utánfutón, vagy a többiek csomagja között! Erre hívd fel a figyelmet!
- A csomagokat SOHA ne hagyd őrizetlenül!
- Mindig a csoport vízre szállása után indulj és mindig előttük éj oda! Ha gond van, jelezd!
- Telefonon légy elérhető! Ha látod, hogy probléma lesz (telefon hiba, hegyek között autózol és előreláthatólag nem lesz térerő, stb.) küldj egy sms-t valahogyan!
- Vásárlásnál figyelj arra, hogy feleslegesen drága dolgokat ne vegyél, ügyelj arra, hogy gazdaságos légy!
- Ha egy-egy személyes dolgot is vásárolnod kell túrázóknak, azt írasd össze! Kis papírcetlik elkallódnak és kellemetlen, ha valakinek valami hiányzik!
- Ha úgy adódik, hogy szükséges, foglalj helyet a sátorozóhelyen, kempingben
- Ha van lehetőség, segíts az étel előkészítésében amíg a csoport megérkezik a vízről. Néha úgyis 4-5 órát kell várnod rájuk, időd van bőven! A rottyogó vacsoráért pedig hálásak lesznek.
- A készletellenőrzése a Te dolgod is! Ami hiányzik, pótolod!
- Alakíts ki jó kapcsolatot a kempingesekkel, táborhelyesekkel! Elképesztő előny lehet ez a fajta helyismeret.
- Alkoholt ne igyál! Nem lehet tudni, hogy mikor kell vezetni. Akár éjszaka is lehet egy baleset, ami miatt kórházba, orvoshoz kell sietni!

Hoznivalók, ellenőrizendők listája

Személyes felszerelés:

- Sátor (jó minőségű, hisz sokszor fogod összerakni és szétszedni) + alátétfólia (az erősített mezőgazdasági tökéletes) + pót cövekek
- Hálósák
- EÜ felszerelés
- Elemlámpa, fejlámpa
- Óra (vízhatlan)
- Térképek, útikönyvek, szótár (külföldre)
- Ruha (ez nyilvánvaló, nem térnék ki rá)
- Kalap, kendő!
- Neoprene ruha (zoknival cipővel), Hideg vízbe gázolás is a te dolgod, ha rossz az idő, vedd fel inkább, mert Neked mindenképpen vízbe kell menned!
- Vízhatlan zsák: jó minőségű, vastag anyagból
- Vízhatlan telefon: (IP67 minősítésű lehetőleg) + pót akkumulátor. Mindig elérhető kell légy!!
- Fűrész, machete: bedőlt fák kiváló ellenesége. A fűrész a vízfelszib alatti, a machete a víz feletti munkák kiváló eszköze. (a balta nem jó a vízre!)
- vKés: éles, strapabíró. Vízre keress olyat, ami úszik (búvárkés)
- Kötél. Ezzel ne spórolj, kötélt mindenhez kell!
- Dobókötel (dobózsák)
- Mentőgyűrű, mentőpatkó: a kenuban elfér, ha valaki vízbe esik, egyszerűbb odadobni neki!

Vízhatlan zsák tartalma:

- Pót ruha (másnak is jusson és magadnak is természetesen)
- EÜ felszerelés + hőtartó fólia, Calcium (lehető legnagyobb dózissal)
- Kés

- Telefon + akkumulátor
- Csoki, szőlőcukor
- Térkép
- Elemlámpa (pót elemmel, izzóval)
- Naptej
- Pénz, iratok!

Dokumentációk:

- Csoport címlista
- Engedélyek (Dráván, Bodrog-ártéren, stb.)
- Igazolások
- Hajóskönyv/túranapló
- Útvonalterv

Közös, tábori felszerelés:

- Valami kisebb szerszámos láda, balta, fűrész, machete, fenőkő
- Bográcsok, bográcsállvány égórózsa, üstház, gázpalack reduktorral
- Konyha ládák
- Gyufa, öngyújtó
- Pót evezők
- Hajó, hajókötelek, hordó, mentőmellény
- Hajójavító felszerelés
- Fényképezőgép, videokamera
- Játékok, sportszerek (tollas, asztalitenisz ütő, stb...)
- Szemeteszsákok
- Vizeskanna
- Kempingasztal
- Pót cövek, pót sátor
- Kötelek, zsinórok
- Nagy méretű EÜ felszerelés
- WC papír

Autós felszerelés:

- Szerszámok
- Érvényes okmányok (trailer + autó)
- Sofőr érvényes okmányai
- Kölcsönautó esetén szerződés
- Biztosítások
- Pótkerék (ha kettő van, az sem baj), emelő (az autóhoz való, működőképes)
- Pótkerék trailerhez
- Vontatókötél
- Bikakábel
- Pót olajok (motor, hajtás, fék, szervó)
- Ékszíjak (mindegyikből egy-egy pót)
- Pót elektromos csatlakozó trailerhez
- Esetleg gyertyák
- Üzemanyag kanna megfelelő üzemanyaggal!
- Porral oltó
- Autós térképek
- Spaniferek, kötelek, gurtnik (gumipókkal nem lehet biztonságosan rögzíteni semmit sem!)
- + A gépjárművek KRESZ-ben meghatározott kötelező felszerelése!

Mentés

Minden mentési szituáció más és más, de általános szabályokat betartva eredményesebbek lehetünk.

Az előkészület

Elsődleges pontként mindenképpen ki kell hangsúlyozni, hogy a legfontosabb a veszély elkerülése. Írtuk már, hogy a folyó bejárása, megevezése a túra előtt mennyire hasznos. Gyűjtsd össze az információkat, kérdezd a helyieket és készülj fel a problémás szakaszokon való átevezésre. Gondold végig a veszélyesebb szakaszoknál, hogyan kell majd megoldanod a felmerülő problémákat.

Ajánlott, hogy minél többen értsenek a mentéshez. A csapatodból menjetek el sokan a bejárásra. A rizikós szakaszok előtt kössetek ki és beszéljétek meg, hogy kell rajta átjutni. Mindig az menjen le a veszélyes szakaszokon, aki a legbiztosabban üli meg a kenuját.

Ha nagy csapattal vagy (több mint 10 hajó) mindenképpen kell motorcsónak a kísérezhez. Ha erre a folyó tulajdonságai miatt nincs lehetőség, akkor legyen több túravezető hajó, ezek közül legyen egy a csoport végén, egy a közepén és egy elöl. Mindhárom rendelkezzen a vízből mentés képességével, így bárhol is borul fel egy hajó, valaki mindig a közelben lesz,

A mentés közben

Ha olyan szituációba kerülsz, hogy mentened kell és bármilyen apró jele van, hogy gond lehet, azonnal értesítsd a mentőket, tűzoltókat. Erre jelöld ki egy személyt, aki telefonál – pontos adatokat, esetleg GPS koordinátákat diktál. Ezzel ne Te foglalkozz! Mentést vezető személyt nevezzük a to-

vábbiakban mentésirányítónak. Ő addig az irányító, amíg a hivatásos segítség meg nem érkezik.

Az egyszerűség kedvéért a mentésirányító Te, azaz a túravezető leszel.

- Pontosan mérd fel, tudd meg, hogy mi – ki vagy kik a mentés tárgya(i). Erre nagyon kevés idő van adott esetben. Ha csak eszközt kell menteni, akkor szerencséd és időd is van.
- Gondold át még egyszer a mentési tervet, oszd meg mással is.
- Beszélj a hozzáértőkkel arról, hogy mit kell tennetek ha az első terv nem működik (természetesen csak, ha erre van időd és a helyzet megengedi).
- Azonnal legyél ott a helyszínen!
- Legfontosabb az emberélet! Számolj! Hány embert látsz, tűnt-e el valaki? Bízunk benne, hogy nem!

A fenti pontokra nagyon kevés időd van!

- A mentés közben a túratársak és a Te testi épséged is fontos. Ne kockáztass, hogy egy egyszerű, apró balesetből esetleg további bajok legyenek.
- Nézz körbe és vedd sorba, milyen tényezők befolyásolhatják, nehezíthetik a mentést. Milyen állapotban van a mentendő, mi történhet a mentőemberrel segítségnyújtás közben és nem utolsó sorban mit tegyél a csapatod „passzív” (a mentésben részt nem vevő, többi utas) tagjaival.
- Te vagy az irányító! Csak Te irányíts, nincs szükség „beledumálásra”
- Kommunikáció: Világos, egyértelmű utasításokat használj (pl.: hagyd az orvosi szakszavakat és más szakzsargont), amit könnyen ért a mentendő és a segítő sze-

mély is. Fontos, a többiek megnyugtatósa. Káoszban könnyen hibázhatsz. A pozitív töltetű mondatok tartják a lelket mindenkiben és a bátorító szó is bizony elkél. Egy jó mentést vezető személy nem csak a mentendőt és a mentőcsapatot tudja irányítani, jó kommunikációval (verbális- és metakommunikáció) a „passzív” csapattagokat is megnyugtítja. Akadhat olyan, Önfeljű, aki pl. meggondolatlanul azonnal ki akarja menteni a legjobb barátját. Ne engedd!

- Tartsd a csapatot egybe, adjál ki Nekik feladatot, vagy küld hozzájuk az egyik embereidet, aki elmondja mit fogtok tenni.

Az idő kérdése

Szituáció függő, hogy mennyi időd van menteni. Egy víz alatt lévő személynél maximum néhány perced van, itt nincs mese, gyorsan kell döntened. Lehet, hogy a mentésbe külső segítséget kell hívnod és míg az megérkezik több órát kell a veszélyzónában töltened. A fizikai erőfelmérésen túl ott a lelki tényező is. Ha a mentést végző személy fárad, váltsd le, ha stabilizálótok a mentendő személyt, tartsatok pihenőt.

Szituációk

Többfajta állapotot szoktak megkülönböztetni. Amikor valaki eltűnt a szemünk elől (láthatatlan), amikor valaki egy helyen van (fix), amikor valaki sodródik az árral (mozgó) és természetesen előfordulhat, hogy nem egy ember van veszélyben így egyszerre több szituáció is felléphet (fokozott). Az utolsó – fokozott – szituációnál ráadásul belép egy következő tényező, amikor súlyozni kell, hogy melyik mentendő személy kapja az elsőbbséget.

Utómunka

A mentés végeztével mindenkinek kell időt hagyni, hogy kifújja magát, megnyugodjon. Minden résztvevőnek, még a mentést nem segítő társaknak is szükségük van az események feldolgozásra. Segít, ha megbeszélitek a történeteket így a bennük lévő feszültség felszínre tör. A mentést irányítónak is kell a lélegzetvételi szünet.

Jó tanács

Legyen nálad csoki. Energia és boldogság!

Ha menteni kellett, utána mindenképpen beszéljétek át a részleteket, esetleges hibákat (felesleges „köröket”), hogy legközelebb még hatékonyabb és gyorsabban legyen a mentés.

Nem elfelejtendő tény, hogy minden egyes mentés időt vesz el az aznapi, kalkulált túraidőből, ezt ilyenkor hozzá kell számolnod

Jó tanács

Azért ne kezdj el kapkodni, hogy a mentésből fakadó félmórt behozd. A kapkodás újabb balesetet szülhet. A túratervedben legyen beszámolva mindig plusz idő. Egy mentés vagy hirtelen jött vihar is megállásra készíthet!

Praktikus tanácsok

Légy nyugodt és azt sugározd, hogy közben tartott az ügyeket még akkor is, ha nem sikerül a terved és a második tervnek kell jönnie. Egy fel-alá rohangáló, széles

karmozdulatokat végző, hangszínét változtatva ordibál ember, a többiek számára nem megnyugtató. Ráadásul, ha a kétségbeesés átterjed a többi vízitúrázóra az újabb potenciális veszélyforrás.

A mentésvezető ne tartózkodjon mindenáron a veszélyzónába, azaz ha lehet, ne Ő legyen a mentőember is. Ha Ő elvész vagy bajba kerül, kevesebb az esély a mentés sikerére.

Minél több nyelven beszélsz annál jobb. A mentésnek is van saját nyelve. Előfordulhat, hogy a mentendő vagy a mentést végző, valamilyen oknál fogva nem hallja amit mondasz. A kézjelek megtanítása csapatodnak, segítheti munkádat. Vannak egyértelmű kézjelek, amit a mentendő is megért.

Kívánom, hogy ne soha kelljen mentenetek a vízitúráitokon.

A „konyha” azaz a főzős cucc

Konyha, üst, üstház (szétszedhető), kétlapos lábon álló gázfűző, szétszedhető lábakkal, gázpalack, tartalék gázpalack, gázkulcs, gázégő, bográcsok, kicsi teának, nagy bogrács a főzéshez, nem árt ha van még egy tartalék bográcsunk, bográcsstartó, vagy nagy lábosunk, tárcsa, sütéshez.

Fedők, műanyag ládák, kenyeres ládák, konyhaládák benne a konyhához tartozó felszerelés.

Ládákban gondolkodunk, mivel könnyen kiszedhető az autóból, utánfutónkból, alakjuk többféle a funkciónak megfelelően alakítva. Lehetőleg egyforma magas legyen, ez megkönnyíti a pakolást. Feliratozzuk!

Konyhaládák

Kések, szűrők, kanalak, egyebek:

Kések, vágó, szeletelő, kenő, zöldségpucoló szerszámok több darab, több darab fakanál kicsi- nagy- közepes, vágódeszka, sajtvágo, több darab vágódeszka, merítő kanál, legalább két darab, mert az egyik a kicsi a teához kell. Tésztaszűrők.

A tisztító szerek ládája

Mosogató szerek, dörzsölő folyadékok szivacsok, papírtörölők. Fertőtlenítő szerek.

Műanyagos láda

A műanyag eldobható tálak, evőeszközök ládája. Eldobható poharak, és természetesen a szemetes zsákok tárolója is egyben. Jó szolgálatot tesz ha ebben a ládában

benne vannak a tálcák amire a kenyeret, felvágottat, savanyúkat, zöldségeket felrakhatjuk, mint egy svéd asztalt.

Hűtőládák

Pl. a METRÓ Áruházakban kapható duplafedelű ládák, száraz jéggel hűthetők, kb. egy hétig. Száraz jeget kaphatsz a benzin kutaknál. Ebben otthonról az előre elkészített lefagyasztót enniavalót akár több napra is biztonságosan tárolhatjuk. Ahogy elfogyott az egyik ládából az enniavaló még utána több napig is üdítőnket hűthetünk benne. A ládában egy-két kilogrammos műanyag dobozokban, tudjuk lefagyasztani az ételt. **Fontos!** Minél kevesebbet, nyitogassuk, előre tervezzük el a két láda felhasználási sorrendjét, mert akkor a hűtésünk egészen a tábor végéig kitart.

Zöldséges láda

Hagyma, krumpli mindig kell, nem romlandó, vásároljunk be belőle.

Kicsi szerelő láda:

Ebben a ládában található a gázkulcs, a tárcsa lábai és fogója, és a közepen található fogó, a tartalék gáztömítés, gyufa

Egy klasszikus recept

Gulyásleves 20 főre (kis repetával)

Amit venedd kell:

- 2,5 kg lapocka (Fejenként számolhatsz 10 dkg húst)
- 1 kg hagyma
- 1 kg sárgarépa
- 0,5 kg fehérrépa
- 2 – 2,5 kg krumpli
- 1 nagy zeller
- 2 karalábé
- 0,5 kg csipetke (vagy ahhoz hasonló tésztaféle)
- Fűszerek: só, bors, pirospaprika, gulyáskrém, köménymag, babérlevél

Vízitúra a Hajózási Szabályzatban

Gyűjtemény a HSZ-ből:

A vízitúra és csónakot – hajót használók

1. Csónakot és nyilvántartásba vételre nem kötelezett vízi sporteszközt, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a 2. és 3. bekezdésben foglalt kivétellel – az vezethet, aki
  - a) a 14. életévét – gépi hajtású vízi jármű esetében 17. életévét – betöltötte,
  - b) úszni tud,
  - c) a vezetésben kellő gyakorlattal rendelkezik, és
  - d) ismeri az e Szabályzat rendelkezéseit, valamint az igénybe vett vízterület sajátosságait.
2. Ha több személy tartózkodik a csónakban vagy nyilvántartásba vételre nem kötelezett vízi sporteszközön, indulás előtt 16. életévét – gépi hajtású vízi jármű esetében 17. életévét – betöltött, valamint az 1. bekezdés b)–d) pontjá-

ban foglaltaknak megfelelő vezetőt kell kijelölni.

3. Sportegyesület 14. életévét be nem töltött, úszni tudó és az e szabályzat rendelkezéseit ismerő sportolója csónakot, illetve gépi hajtás nélküli vízi sporteszközt a sportegyesület edzőjének irányítása és felügyelete, továbbá mentőeszköz használatával és mentőmotoros vagy kísérő kiscgéphajó biztosítása mellett vezethet.

Az edző felügyelete akkor tekinthető teljesítettnek, ha

- a) minden sportolóra folyamatos rálátása van, és
  - b) a segítségnyújtáshoz vagy beavatkozáshoz 2 percnél több idő nem szükséges.
- 3.a. Szervezett, csoportosan haladó evezős vízi járművek részvételével zajló vízitúra – tíznél több evezős vízijármű részvétele esetén – vízi túravezető vezetésével bonyolítható le.

- 3.b. A 3.a. bekezdésben említett vízitúra elindulását, túravezetőjének személyét és a tervezett útvonalat a túravezető az indulást megelőzően köteles bejelenteni a területileg illetékes vízi-rendészeti szervnek.

- 3.c. A vízi túravezetőre a túrában részt vevő vízi járművek és személyek vonatkozásában a 3. bekezdésben az edzőre meghatározott szabályokat kell alkalmazni.

- 3.d. A vízitúra vezetőjének vízi járművét a Szabályzat II. rész 3. melléklet „U” kódlobogójával (II-3. melléklet) kell megjelölni.

A lobogó (oldalélének) mérete legkevesebb 0,3 m és az helyettesíthető azonos megjelenésű táblával.

- 3.e. A vízitúra vezetője jogosult a túra résztvevőinek közlekedési magatartására vonatkozó utasítást adni, amelyet a résztvevők kötelesek végrehajtani.
- 3.f. Vízitúra korlátozott látási viszonyok között nem folytatható.

Az 1. pontban foglalt rendelkezéseket a kajakok, kenuk, kilbótok, szkiffek, dublók, triplettek, továbbá a 2,5 m-nél kisebb testhosszúságú csónak esetében az alábbi elteréssel kell alkalmazni:

- mentőmellény – a csónakban tartózkodó személyek számának megfelelően,
  - evező – a csónak hajtásának megfelelően, de legalább 1 db,
  - legalább 1 liter űrméretű vízmerő eszköz vagy szivacs – 1 db,
  - kikötésre alkalmas, megfelelő állapotú kötél vagy lánc – 5 fm,
  - a csónak üzemben tartójának nevét és lakcímét (telephelyét) tartalmazó, a csónaktesten jól látható helyen, tartósan rögzített tábla,
  - fehér kézi villamos jelzőlámpa tartalék izzóval és tartalék elemmel – 1 db.
3. A versenycsónak kötelező felszerelését az országos szakági szövetség verseny- és edzésszabályai szerint kell biztosítani. Ezzel a felszereléssel a meghirdetett edzés és a verseny – beleértve versenyre vagy edzésre előírt biztosítással a versenyre, edzésre megtett oda- és visszautat – ideje alatt közlekedhet versenycsónak.

Költségvetés

Természetesen fiktív táborhelyekkel és árakkal dolgozunk, melyek nagyságrendileg fedik a valóságot. A túravezetés önkéntes alapon megy, így nincs munkadíja. A parti személyzet kap napidíjat, illetve a túravezetőnek és a parti személyzetnek az ellátását a túra díja tartalmazza.

Helyszín: Mosoni-Duna

Résztvevők száma: 20 fő diák + 2 kíséző tanár + 2 fő személyzet

Evezős napok száma: 7

Éjszakák száma: 8

Felszerelés: bérelt (indulás helyéről)

Szállás: kempingben

Étkezés: 4 saját főzés 4 rendelt (reggelivel)

Túravezetés: önkéntes

Összesen: 816.400 Ft

22 főre: 37.109 Ft/fő

Kenu + szállás

* kísérőknek ingyenes **második éjszaka miatt kedvezményt kapunk)

Tétel	Egységár	Darab	Napok/éjszakák száma	Összesen
Kenubérlés	3.000 Ft / nap	6	7	126.000 Ft
Kenuszállítás (Győrből vissza)				10.000 Ft
Szállás 1	1.500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 2	1.500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 3	1.500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 4	1.500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 5	1.500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 5	1.000 Ft **	20 diák*	1	20.000 Ft
Szállás 6	1500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 7	1500 Ft	20 diák*	1	30.000 Ft
Szállás 8 (hazautazás)				366.000 Ft

Étkezések reggeli + vacsora 24 főre

Napok	Reggeli	Vacsora	Összesen
1. nap	600 Ft	Rendelt menü: 1.500 Ft	50.400 Ft
2. nap	600 Ft	Saját főzés: 800 Ft	33.600 Ft
3. nap	500 Ft	Rendelt menü: másnapi reggeli benne van az árban: 2.000 Ft	60.000 Ft
4. nap	–	Saját főzés: 600 Ft	14.400 Ft
5. nap	600 Ft	Rendelt menü: másnapi reggeli benne van az árban: 2.000 Ft	62.400 Ft
6. nap	–	Rendelt menü: másnapi reggeli benne van az árban: 2.000 Ft	48.000 Ft
7. nap	–	Saját főzés: 900 Ft	21.600 Ft
8. nap	500	Hazautazás, nincs vacsora.	12.000 Ft
Összesen:			302.400 Ft

Kísérő autó és csomagszállítás költségei (ráhagyással)

Üzemanyag fogy (kb. 600 km autózás kalkulálva 10 literes fogyasztással)	24.000 Ft
Autókopás	10.000 Ft
Utánfutó bérlés 8 napra	40.000 Ft
Sofőr (napi díja 5.000 Ft)	40.000 Ft
Összesen:	114.000 Ft

Egyéb költségek, szárazföldi programok

Strand látogatás (24 fő)	24.000 Ft
Múzeum	10.000 Ft
Összesen:	34.000 Ft

Túraírás

fiktív túraírás egy iskolás csoport számára

Kedves Szülők!

A Suba Vízitúrás Egyesület csapata közös vízitúrát szervez a Mosoni-Dunára.

A túra célja, hogy a Duna mellékveizeit is megismerjék a fiatalok, tudják értékelni a keskeny, vadregényes csatornák megihittségét, és a Szigetköz ezen részével is barátságot kössenek.

A túra a Rajka-Győr szakaszon keresztül kerül lebonyolításra, a következő megállóhelyekkel: Rajka, Mosonmagyaróvár, Kimle, Dunaszentpál, Dunaszeg és Győr.

A túra ideje: 2009. július 18–24. (érkezés 17-én a délutáni órákban)

A túra ára személyenként 27.500 Ft.

A túra ára tartalmazza: szállást sátorban 6 éjszaka, eszközök bérlése és szállítása a helyszínre, csomagszállítás a parton, túravezetés, szárazföldi programok, vacsora és reggeli.

A le és hazajutásról az iskola saját busza gondoskodik, melynek díját az iskolai alapítvány fizeti!

A túra általános napirendje

7.00 – ügyelteseknek ébresztő – reggeli készítés, bevásárlás

7.30 – általános ébresztő, mosakodás

8.00–8.20 – reggeli

8.30–9.00 – összebakolás

9.00–9.30 – vízre szállás

13.00–13.40 – partraszállás, hideg ebéd

14.00–16.00 – vízre szállás, délutáni távmegtétele

16.00–17.00 – partraszállás, táborépítés

17.00–19.00 – az ügyelteseknek vacsorakészítés, a többieknek szabad foglalkozás

19.00–20.00 – vacsora, rendrakás

20.00–22.00 – városnézés, vagy a táborban játékok

22.00 – takarodó

AJÁNLOTT IRODALOM

Némelyiket már nehéz beszerezni és lehet, hogy régimódinak tűnnek, de a tudás, ami megtanulható belőlük rendkívül hasznos.

1. Sztrilich Pál (Szerkesztette) – **Táborozási könyv**
2. Varga Domonkos – **Vizek Könyve**
3. Dornay Béla és Vigyázó János – **Balaton és környékének részletes kalauza**
4. Harci Tibor és Kondor Endre – **Úttörővezetők Turisztikai Zsebkönyve**
5. Balogh László – **Vízi Szakpróba**
6. Kiss József, Szabó Imre és Szepesi Hajnal – **Természetjáró Szakpróba**
7. Monika Rohard (Szerkesztette) – **Fedezd Fel A Természetet**
8. Bokody József, Hábl Károly és Susoczky Ferenc – **Vízi Túrázás**
9. Boda László (Szerkesztette) – **A Rábaköz**
10. Varga János (Szerkesztette) – **Vízitúra-vezetői ismeretek**
11. Bakó Levente, Budai Krisztina, Kelemen Zoltán és Sólyom Péter
– **A Dunakanyar és az Alsó Ipoly mente kerékpáros- és vízitúra kalauza – II.**
12. B. Szűcs Irén – **Békési Ízek**
13. Békefi József (Fordította) – **Az Elsősegély kézikönyve**
14. Kiszl Péter – **Hálózati Révkalauz**
15. Varga Imre – **Szülőföldem, Csallóköz**
16. Gráfik Imre – **A magyarországi fahajózás**
17. Kristóf Attila – **Egy csomó csomó**
18. Kemény Andor – **A Túracsonak vadevezősök kézikönyve**
19. Masaru Emoto – **A Víz Rejtett Bölcsessége**
20. Gaján Éva (Szerkesztette) – **1 nap Szentendrén**
21. Gaján Éva és Kopasz János – **1 nap a Szentendrei-szigeten**
22. Tóth Ákos – **Flotta füzetek 1.**
23. Sík Sándor és Surján László – **Magyar Cserkészvezetők Könyve**
24. Bognár Gábor – **Cserkészkönyv I**
25. Bognár Gábor – **Cserkészkönyv II**
26. Bognár Gábor – **Cserkészkönyv III**
27. Dr. Nagy Illés – **Közép-Tiszai Vízitúra-Kalauz**
28. Magyar Dunai Yachtkikötők Egyesülete (Kiadta) – **Sporthajósok Kézikönyve**
A Duna Magyarországi Szakaszaról
29. **Vízitúrázók Térképei 1-12**
30. Kiss József László – **Jó szelet, kapitány!**
31. Dr. Tuba Zoltán – **Búvár Zsebkönyvek – Vízinövények**
32. Rockenbauer Pál – **Amiről a térkép mesél**
33. Marjai Imre – **Nagy Hajóskönyv**
34. Sík Sándor – **Magyar Cserkészvezetők Könyve (1922)**

